

Holčička může žít. Mladý voják z Mostu jí daroval kostní dřeň

Nemusíte se toho bát, vzkazuje svým vrstevníkům Mostečan Adam Šácha, oceněný za poskytnutí životodárné tkáně ze svého těla.

MARTIN VOKURKA

Český národní registr dárců dřeně letos ocenil 56 dárců z celé republiky, díky kterým dostali v minulém roce vážně nemocní pacienti šanci na život. K oceněným patří i 23letý Adam Šácha z Mostu, student Univerzity obrany v Brně. Jeho aktivita pomohla zachránit batole v cizině. „Dojalo mě to,“ řekl Deníku mladý dobrovolník, který je připraven k dalšímu dárce. „Není se čeho bát,“ dodal, čímž inspiruje ostatní lidi k pomoci.

JAK TO VŠECHNO ZAČALO?

Při náboru vojáků také Adamovi nabídli, že se může přihlásit do registru dárců kostní dřeně. Mostečan patřil k většině, která souhlasila. A pak čekal. Jednou, když měl v Brně výuku, mu telefonicky oznámili, že je potenciálním dárce z mnoha adeptů a zda by podstoupil podrobnější vyšetření v brněnské nemocnici. Řekl ano a měl štěstí. Testy ukázaly, že je pro transplantaci ten nejvhodnější dárce. Potěšený Adam znovu bez váhání potvrdil svůj zájem

pomoci a loni v srpnu absolvoval odběr dřeně. Předtím v Plzni prošel důkladným vyšetřením svého zdravotního stavu a opět bylo vše v pořádku. Předchozí operace kolena nevadila, takže po souhlasu zbývalo jen vybrat si ze dvou různých typů odběru krvevorných buněk – buď klasické odsátí dřeně z kosti v narkóze, nebo poskytnutí buněk ze žilní krve separací, podobně jako při odběru krevní plazmy a bez narkózy. Mostečan zvolil

první typ. Nechal si odebrat dřeň z pán-ve, čímž zachránil vážně nemocnou holčičku ve věku kolem jednoho roku, žijící kdesi v Evropě.

„Všechno je anonymní, takže ani nevím z jaké je země. Pouze jsem využil možnost napsat její rodině dopis prostřednictvím registru dárců. Rodina mi odpověděla, že se transplantace podařila a že díky mě může holčička žít. Chystám se jim napsat znovu, zda je stále v pořádku,“ řekl Adam.

NENÍ SE ČEHO BÁT

Podle studenta vojenské vysoké školy se nikdo nemusí odběru dřeně bát.

V nemocnici byl necelé tři dny a domů šel druhý den po zákroku. Ten trval kolem hodiny, kdy mu lékaři ze dvou vpichů speciální jehlou odsávali dřeň. Mírnou bolest cítil až potom, ale odezněla do tří dnů jako třeba při sportování naražená kostrč. Jediné omezení bylo dva týdny neběhat a moc se nenamáhat. Pak se vše vrátilo do normálu a dárce zase

mohl dělat, co chtěl.

Celkový přístup zdravotnického personálu je podle Mostečana úžasný. Po měsíci komunikoval s profesorem, který zjišťoval, zda se dárce cítí dobře, po půl roce šel na další testy s odběrem krve a vyšetření ho čeká i po roce od odběru. „Všichni dbají o to, aby byl dárce v bezpečí,“ ocenil Adam dlouhodobou péči. Je připraven znovu se zapsat do registru dárců dřeně a znovu někomu pomoci. Chce být také dárce krve, na což se chystal už dřív, ale právě v té době se mu ozvali, že by mohl darovat kostní dřeň, čemuž dal přednost.

UŽ JAKO MALÝ CHTĚL BÝT VOJÁKEM

Adam Šácha chtěl být už v dětství vojákem. V Mostě nejprve vystudoval střední průmyslovou školu a pak přešel na univerzitu. V Brně studuje vojenskou logistiku, příští rok by mohl absolvovat jako inženýr, odejít do útvaru s hodností poručíka a stát se například velitelem čety.

Dárcovství dřeně podle něj odráží hodnoty, ke kterým se hlásí. „Já nad tím vůbec nevážal, protože můžu zachránit někomu život. Proto jsem se i přál, abych byl jako dárce vybrán,“ dodal. Teď si moc přeje, aby díky nějakému dárce přestala trpět jeho kamarádka, která má leukémii. Pro pacienta trpícího poruchou krvevorných buněk není jiná možnost záchrany než darování kostní dřeně.

Adam patřil k desítkám dobrovolníků, které letos v pražském Obecním domě

Podmínky dárcovství kostní dřeně

- věk **18–35 let**, dobrý zdravotní stav, žádné závažné onemocnění v minulosti, bez trvalého užívání léků (nepočítá se antikoncepce a léky na sezónní alergie), váha vyšší než 50 kg.
- Zhruba 75 % dárců kostní dřeně není příbuzných s pacientem, jedná se o dobrovolné dárce. **Pouze 1 %** dobrodinců zapsaných v registru se shoduje s nemocným a stane se skutečným dárce. Pro každého čtvrtého pacienta se vhodný dárce nenajde, z tohoto důvodu je po-

třeba stále navyšovat počet potenciálních dárců v registru.

- V ČR jich je **přes 100 tisíc** a úspěšnost transplantace je u dospělých pacientů 60 až 80 %, u dětí 70 až 90 %.
- Kdo byl vybrán jako vhodný dárce, má v případě souhlasu na výběr **ze dvou různých typů odběru** krvevorných buněk, buď klasickým odsátím dřeně z kosti pod narkózou, nebo získáním buněk ze žilní krve separací, podobně jako při odběru krevní plazmy, což se dělá bez narkózy.

OCEŇOVÁNÍ dárců kostní dřeně za rok 2022 v pražském Obecním domě, kde byl i Adam Šácha. Zdroj: Český národní registr dárců dřeně

ocenil Český národní registr dárců dřeně a Nadace pro transplantaci kostní dřeně. „Jsou to totiž právě oni, koho můžeme bez nadsázky považovat za hrdiny, bez jejich solidarity, odvahy a ochoty

bychom mohli jen stěží plnit naše poslání a pomáhat těžce nemocným,“ uvedl ředitel Českého národního registru dárců dřeně Daniel Pagáč.

Z RUKOU ONDŘEJE VETCHÉHO

Ocenění předal dárce herec Ondřej Vetchý, s gratulací se připojil také biskup Václav Malý. Ze zahraničí pak poslal dárce krvevorných buněk poděkování se zdravici prezident Petr Pavel, který je sám zapsán v Českém národním registru dárců dřeně. O hudební doprovod večera se postaralo dámské kvarteto plzeňského orchestru. „Byl to neskutečný zážitek. Fakt super,“ řekl oceněný Šácha.

Adam Šácha

Je mu 23 let. Pochází z Mostu, v Brně studuje Univerzitu obrany. Od 6 do 14 let dělal v Mostě rychlostní potápění v oddílu Uhlomost a poté hrál florbal za FBC Vipery Most. Nyní kromě sportu (cvičení, běhání, plavání) patří k jeho zálibám knížky o osobním rozvoji. Jeho velkým hobby zůstávají auta. Má přítelkyni a nezapomíná ani na kamarády. „Člověk si musí udělat čas i na zábavu a nevěnovat se jen studiu,“ říká.

ADAM ŠÁCHA. Foto: Deník/Martin Vokurka